

MAVİ FİNANS NEDİR? KAVRAMSAL BİR BAKIŞ VE DEĞERLENDİRME WHAT IS BLUE FINANCE? A CONCEPTUAL OVERVIEW AND EVALUATION

Cumhur ŞAHİN

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Bilecik/Türkiye

cumhur.sahin@bilecik.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-8790-5851>

ÖZET

Mavi Ekonomi terimi ilk olarak 2012 yılında Rio+20 Konferansı'nda, diğer adıyla Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Konferansı'nda (United Nations Conference on Sustainable Development -UNCSD) ortaya çıkmıştır, ancak kökeni 1992 Rio Dünya Zirvesi'ne kadar uzanmaktadır. Bazen Mavi Finans olarak da bilinen okyanus finansının odak noktası, okyanusla ilgili iş girişimlerine yönelik yatırımlar için sermaye arzı ve talebidir. Okyanus finansının odak noktası, okyanusla ilgili yönetim ve ekonomik faaliyetlere yönelik yatırımları finanse etmek için para arzı ve talebidir. Bu çalışmada küresel iklim krizi sayesinde popüler hale gelen sürdürülebilirlik kavramı ile birlikte ön plana çıkan mavi ekonomi ve mavi ekonominin önemli bir alt bileşeni olan mavi finans kavramı hakkında temel bilgiler ve güncel gelişmeler hakkında bilgi verilmektedir. Bu bağlamda mavi tahvil ve mavi kredi gibi en yaygın ve bilinen mavi finans araçları açıklanmaya çalışılacak, mavi finans literatürü hakkında son yıllarda yapılan belli başlı çalışmalar aktarılmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilirlik, mavi ekonomi, mavi finans

84

ABSTRACT

The term Blue Economy first emerged in 2012 at the Rio+20 Conference, also known as the United Nations Conference on Sustainable Development (UNCSD), but its origins date back to the 1992 Rio Earth Summit. Sometimes known as Blue Finance, ocean finance focuses on the supply and demand of capital for investments in ocean-related business ventures. The focus of ocean finance is the supply and demand of money to finance investments in ocean-related governance and economic activities. This study provides basic information and updates on the blue economy, which has come to the fore alongside the concept of sustainability that has gained popularity due to the global climate crisis, and the concept of blue finance, an important component of the blue economy. In this context, the most common and well-known blue finance instruments, such as blue bonds and blue loans, will be explained, and major studies conducted in recent years on blue finance literature will be discussed.

Keywords: Sustainability, blue economy, blue finance

1. GİRİŞ

Okyanuslarla ilgili ekonomik faaliyetler dünya çapında önem kazanmıştır. Bu faaliyetler arasında balıkçılık, deniz ürünleri yetiştiriciliği, turizm, ulaşım ve liman faaliyetleri, petrol ve gaz arama ve üretimi, madencilik ve diğerleri yer almaktadır. Bu faaliyetlerden elde edilen yıllık gelir yaklaşık olarak 1.5 Trilyon ABD Doları olup, bu değer Rusya'nın gayri safi milli hasılasına denktir ve küresel düzeyde 31 milyon kişiye doğrudan istihdam sağlamaktadır. (OECD, 2016). Aynı zamanda okyanuslar, özellikle kirlilik, aşırı sömürü ve iklim değişikliği gibi ortaya çıkan küresel tehditler nedeniyle benzeri görülmemiş risklerle karşı karşıyadır.

Bu riskler, ekonomik faaliyetlerin yerine getirilmesinin kıyı ve deniz habitatları tarafından sağlanan ekosistem hizmetlerine bağlı olması nedeniyle endişe vericidir. Okyanuslarla ilgili tüm ekonomik faaliyetlerin gerçekleştirilebilmesi için hizmet sunumu, örneğin balık temini gibi, düzenleme hizmetleri, örneğin kıyı koruma, kültürel hizmetler, örneğin rekreasyon ve destekleyici hizmetlere, örneğin biyolojik çeşitlilik ve genetik kaynakların korunması, ihtiyaç vardır. (Lillebø, vd., 2017) Bu bağlamda, tüketim ve üretim faaliyetlerinin deniz ve kıyı habitatları üzerindeki olumsuz çevresel etkilerini azaltmak için mekanizmalar arama zorunluluğu ortaya çıkmıştır. Bu mekanizmalar, söz konusu ekosistemler üzerinde mümkün olan en düşük ekonomik verimlilik kaybını, maksimum olumlu sosyal etkiyi ve minimum çevresel olumsuz etkiyi yaratmalıdır. Genel bir kavram olarak Mavi ekonomi kavramı, “ekonomik büyüme, geçim kaynaklarının iyileştirilmesi, istihdam ve okyanus ekosisteminin sağlığı için okyanus kaynaklarının sürdürülebilir kullanımı” olarak ortaya çıkmaktadır.

Mavi ekonomi terimi ilk olarak 2012 yılında Rio+20 Konferansı'nda, diğer adıyla Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Konferansı'nda (UNCSD) ortaya çıkmıştır, ancak kökeni 1992 Rio Dünya Zirvesi'ne kadar uzanmaktadır. Mavi ekonomi, 2014 yılında yayınlanan Birleşmiş Milletler (BM) kavram belgesine göre, çevresel riskleri ve ekolojik kısıtlılığı önemli ölçüde azaltırken, refahı ve sosyal adaleti teşvik etmeyi amaçlayan okyanus temelli bir ekonomidir. UNCTAD (2014). Dünya Bankası'na (2015) göre, Mavi ekonomi, deniz ekosistemlerinin sağlığını korurken ekonomik kalkınma, geçim kaynaklarının genişletilmesi ve istihdam yaratılması için deniz kaynaklarının sürdürülebilir kullanımını ifade eder. Öte yandan, Mavi ekonomi, Dünya Vahşi Yaşam Fonu (2015) tarafından okyanus temelli bir ekonomi olarak tanımlanmaktadır:

1. Mevcut ve gelecek nesillerin gıda güvenliği, yoksulluğun ortadan kaldırılması, geçim kaynakları, gelirler, istihdam, sağlık, güvenlik, eşitlik ve siyasi istikrara katkıda bulunmak.

2. Deniz ekosistemlerinin çeşitliliğini, üretkenliğini, dayanıklılığını, temel işlevlerini ve içsel değerini ve bunları destekleyen doğal sermayenin restore edilmesini, korunmasını ve sürdürülmesini sağlamak.

3. Tek bir gezegenin sınırları içinde kalarak uzun vadeli ekonomik ve sosyal istikrarı sağlamak için temiz teknolojilere, yenilenebilir enerjiye ve döngüsel malzeme akışlarına güvenmek (WWF Baltic Ecoregion Program, 2015).

Mavi ekonominin farklı durumlarda ve farklı aktörler tarafından farklı şekillerde kullanılan akışkan bir kavram olduğu gerçeği, bu kavramın yaygın olarak kabul gören bir yönüdür (Eikeset vd., 2018). Mavi ekonomi etrafındaki tartışmalı söylem, doğası gereği, ilgili bireylerin çelişkili amaçları, değerleri ve dünya görüşleri ile karakterize edilmektedir.

Deniz kaynakları ve hizmetlerine yatırım yapmanın ve bunları keşfetmenin potansiyelini anlamak için Mavi ekonomi kavram ve fikirlerini hızla benimseyen iş sektörü,

odaklanılan temel alanlardan biridir. Mavi finans kavramı ise, deniz kaynaklarının sürdürülebilir kullanımını ve korunmasını desteklemek için finansal mekanizmaların entegre edilmesiyle ortaya çıkmış olup, mavi ekonomi ve sürdürülebilir finansın daha geniş hedefleriyle uyumludur.

2. MAVİ FİNANSMAN VE KALKINMA MAVİ EKONOMİ

Bazen Mavi finans olarak da bilinen okyanus finansının odak noktası, okyanusla ilgili iş girişimlerine yönelik yatırımlar için sermaye arzı ve talebidir. Okyanus finansının odak noktası, okyanusla ilgili yönetim ve ekonomik faaliyetlere yönelik yatırımları finanse etmek için para arzı ve talebidir. Okyanus ekonomisinin uzun vadeli sürdürülebilirliğini sağlamak için, okyanusla ilgili ekonomik faaliyetlere ve yönetime yönelik yatırımlar için finansal kaynaklar sağlanmalıdır. Okyanus ekonomisinin başarılı olması için finansman yeterli olmalı ve sürdürülebilirlik girişimlerine ve yönetime yönlendirilmelidir. Okyanus ekonomisinin başarılı olması için finansman yeterli olmalı ve sürdürülebilirlik girişimlerine ve yönetime yönlendirilmelidir. Mavi ekonominin başarılı olması için, okyanus finansmanı yeterli olmalı ve okyanus ve kaynaklarının sorumlu kullanımı ve yönetimine odaklanmalıdır. Finansal sermayenin yaratılması, yatırılması, uyumlaştırılması ve muhasebeleştirilmesi, Mavi finansın kritik bileşenleridir. (Sumaila vd., 2021.)

Yeni yatırımları çekmek ve finansal kaynakların tutarlı bir şekilde girmesini sağlamak için uygun finansal mekanizmalar oluşturmak amacıyla, mavi finans, deniz ortamının ve ilgili kaynakların korunmasını ve mavi ekonominin büyümesini sağlayan finansal araçlar veya yatırımları ifade eder (Shiiba vd., 2021). Mavi finansın genişletilmesinin, dünya ekonomisinin okyanusların sürdürülebilirliği ile uyumlu bir ekonomiye geçişini hızlandırmada önemli bir rol oynayacağına inanılmaktadır (Shiiba vd., 2021). Özel plasmanlar, menkul kıymetleştirme ve teminatlı tahviller, mavi finansmanın uygulanabileceği çeşitli yollardan sadece birkaçıdır.

Mavi finans, sürdürülebilir kalkınmayı hedeflerken mavi ekonomi (su ve iç su kaynakları ile kıyılar ve okyanusları kapsar) ile ilişkili riskleri ve fırsatları ele almanın bir yolunu temsil eden, ilgi gören ve büyüyen bir alandır. Okyanus ekonomisinin küresel değeri yaklaşık 24 trilyon ABD doları olarak tahmin edilmektedir ve Rio +20 sonrası mavi ekonominin kavramsallaştırılmasından bu yana giderek artan bir ilgi görmektedir (OECD, 2016).

Mavi tahviller ve mavi krediler, mavi finansmanın en popüler iki şeklidir ve her ikisi de borçlanma araçları olarak mevcuttur. Hem kamu hem de özel sektör, bir dizi mavi finansman aracılığıyla sürdürülebilir bir mavi ekonomi için sermaye toplayabilir. Bu araçların kullanımı, sermaye sağlayıcıların kabul etmeye hazır oldukları finansal risklerin yanı sıra yatırımlardan beklenen getirilere de bağlıdır. Mavi tahviller, gelirleri yalnızca su ve deniz koruma veya diğer çevresel sürdürülebilirlik amaçlarına odaklanan yeni ve mevcut mavi projelere aktarılacak araçlardır. Örneğin, mavi tahvil ile finanse edilen projeler, koruma veya araştırma girişimlerini içerebilir veya balıkçılıkta yeni teknolojilerin uygulanmasını destekleyebilir. Mavi tahvil ile finanse edilen projeler, “mavi” olarak kabul edilebilmek için belirli bir süreci ve bir dizi uygunluk kriterini takip etmelidir (Deschryver ve de Mariz, 2020). Mavi tahvillerin hangi ilkelere uyması gerektiğine dair rehberlik yayınlarının sayısı giderek artmaktadır. Bunlar arasında Uluslararası Sermaye Piyasası Birliği’nin yayınladığı rehberlik de bulunmaktadır (ICMA, 2023) Özellikle mavi tahviller, yeşil tahvilleri örnek olarak mavi finansman yaklaşımı olarak giderek daha fazla benimsenmekte olup, 2023 yılının başlarında dünya çapında 26’dan fazla tahvil uygulanmış ve 5 milyar ABD dolarını aşan bir hacme ulaşmıştır (Bosmans ve de Mariz, 2023). Borç ihraçlarının ötesinde, diğer mavi finansman mekanizmaları arasında yalnızca etki odaklı yatırımlar, karma finansman (yurtdışı kalkınma

yardımları ile özel sermayenin birleştirilmesi), sosyal etki tahvilleri veya çevresel etki tahvilleri (de Mariz ve Savoia, 2018) ve özsermaye (Sumaila vd., 2021) yer almaktadır.

Mavi finans, birçok destekleyici yol aracılığıyla mavi ekonominin uygulanmasını kolaylaştırmak için kilit öneme sahiptir. Sürdürülebilir mavi ekonomiye geçişi desteklemek için sürdürülebilir finans ve yatırımlar üç ana alana ayrılabilir. Birincisi, uzun vadeli finansman, özellikle düzenleme, uygulama, veri yönetimi, izleme ve raporlama dahil olmak üzere entegre deniz yönetimi ile ilgili (hem mevcut hem de yeni) yasa ve politikaların uygulanmasını sağlamak için. İkincisi, mevcut ve yeni ortaya çıkan okyanus temelli sektörlerle yatırım yaparak sürdürülebilir ekonomik çeşitliliği desteklemek. Üçüncüsü, kıyı ve deniz ekosistemlerinin korunması ve restorasyonunun uygulanması için finansman (March vd., 2024: 152).

Mavi finans, mavi ekonomi için güçlü ve destekleyici bir ortamın oluşturulmasında önemli bir rol oynamaktadır. Mavi ekonomi, sürdürülebilir kalkınma ve ekonomik büyüme için gerekli enerji ve ivmeyi yaratmak üzere inovasyon, farklı sektörler arasında iş birliği ve yenilikçi ortaklıklar gerektirmektedir (UNDESA, 2021). Mali destek, yaratıcı kamu-özel sektör ortaklıklarının geliştirilmesine, yerel liderlerin güçlendirilmesine ve veri ve izleme sistemlerinin oluşturulmasına yardımcı olabilir. Mali destek, mavi ekonominin ilerlemesi için destekleyici bir ortam yaratmak üzere mevcut kurumsal çerçeveyi güçlendirmek için kullanılabilir.

Mavi finans, teknik maliyetleri karşılayarak ve mevzuatın oluşturulmasını destekleyerek politika oluşturma ve uygulama için uzun vadeli finansman da sağlayabilir. Şeffaf düzenleme ve stratejik yönlendirme dâhil olmak üzere sağlam bir yönetim sistemi oluşturmak, mavi ekonominin uygulanmasının sürdürülebilirliği için zorunludur. (Benzaken vd., 2022) Mavi finans, sahada uygulamayı yönetmek için kurumların oluşturulmasını da destekleyebilir. Seyşeller’de, ülkenin Doğa Karşılığı Borç Takası programının bir gereği olarak oluşturulan Seyşeller Koruma ve İklim Uyum Vakfı’nın (SeyCCAT) rolü, sürekli fon ve farkındalık artırma, mavi ekonomi projelerinin tanıtımı ve yerel liderlerin yetiştirilmesi ve güçlendirilmesi yoluyla ülkenin mavi ekonomi altyapısını uygulayan kritik bir bileşen haline gelmiştir. Gelişmekte olan sektörlerle doğrudan yatırım imkânlarını artırarak, mavi finans, kritik öneme sahip erken aşamalarda finansal istikrar sağlayarak ekonomik çeşitliliği destekleyebilir. Bu tür erken aşamalarda yenilikçi ve gelişmekte olan sektörleri desteklemek, bu koşullar finansal yardıma zorunlu hale getirildiğinde, sosyal ve çevresel sürdürülebilirliği de artırabilir. Örneğin, finansman almak için projelerden gençlerin katılımı veya cinsiyet eşitliği gibi belirli sosyal sorunları ele almaları istenebilir. Bu şekilde, niş veya gelişmekte olan sektörler bir dizi sürdürülebilir kalkınma sorununu ele almak için desteklenebilir ve bu da ek bir hesap verebilirlik katmanı sağlar. Yeni gelişen sektörlerle erken yatırım yapmak, gelişmekte olan öncelikli sektörler geliştirilirken iyi uygulamaların izlenmesini sağlayabilir ve dayanıklılık oluşturabilir (March vd., 2024: 153).

Asya Kalkınma Bankası, mavi finansmanı iklim finansmanında yeni ortaya çıkan bir alan olarak tanımlamaktadır. Bu alanda mavi tahviller ve mavi krediler yenilikçi finansman araçları olarak kullanılır ve fonlar su ve atık su yönetimi, deniz plastiklerinin azaltılması, deniz ekosistemlerinin restorasyonu, sürdürülebilir deniz taşımacılığı, çevre dostu turizm ve açık deniz yenilenebilir enerji gibi mavi ekonomi alanlarına yatırılır.

3. LİTERATÜR

Mavi finans kavramı, sürdürülebilir finansın daha geniş bağlamı içinde yer alır ve ekonomik büyümeyi çevresel ve sosyal kaygılarla dengelemeyi amaçlar. Mavi finans, mavi ekonomi ve sürdürülebilir finans arasında köprü kurmak için vardır. Mavi ekonomi, balıkçılık, su ürünleri yetiştiriciliği, turizm ve deniz biyoteknolojisi dâhil olmak üzere okyanusla ilgili çok çeşitli ekonomik faaliyetleri kapsar. (Ninawe, 2017). Sürdürülebilir finans, çevresel ve sosyal zorlukları ele alırken uzun vadeli değer yaratan projelere fon tahsis etmeyi içerir (Rebai vd., 2019). Sürdürülebilir deniz girişimleri için sermaye çekme potansiyeli taşıdığı kabul edilen önemli bir mavi finans aracı mavi tahvillerdir. Mavi tahviller, özellikle balıkçılık ve deniz koruma projeleri için fon tahsis eden öncü finansal araçlardır (McFarland, 2021). Hükümetlerin ve şirketlerin okyanus koruma, balıkçılık yönetimi ve kirlilik yönetimi için fon toplamalarına olanak sağlayan bir mekanizma sağlarlar. (Althalet vd., 2021) Mavi finansın uygulanması, yönetim sorunları, finansman açıkları ve politika kısıtlamaları gibi çeşitli engellerle karşı karşıyadır. Bu nedenle, bu engellerin üstesinden gelmek, deniz koruma faaliyetleri finansmanında stratejik kamu ve özel sektör ortaklıklarının kurulmasını gerektirir. Bu tür bir katılım, mavi finans girişimlerini desteklemek için gerekli kaynakları harekete geçirmek amacıyla devlet kurumları, özel yatırımcılar ve sivil toplum kuruluşları arasındaki iş birliği yoluyla sağlanır. Mavi finans, finansman açığını kapatmayı, özel yatırım akışlarını artırmayı ve mavi finans projelerini finansal olarak daha uygulanabilir hale getirmeyi amaçlamaktadır (Baietti, 2012). Mavi finans girişimlerinin etkinliği genellikle mevcut yönetim yapılarına ve paydaş katılımının düzeyine bağlıdır. Karar alma sürecinde şeffaflık, hesap verebilirlik ve etkili paydaş katılımının sağlanması için iyi tanımlanmış bir yönetim çerçevesi şarttır (Dale vd., 2018).

Ohlson (1995), doğa için borç araçları, bunların avantajları ve koruma çabalarına katkıları hakkında ayrıntılı bir açıklama sunarak küresel bir bakış açısı eklemektedir. Hu Jinyan ve diğerleri (2018), mavi finansın, yatırımcıları mavi finansal araçları kullanarak deniz çevresinin korunmasına katılmaya teşvik eden denizcilik alanındaki “yeşil” kavramının yoğun bir yansıması olduğunu öne sürmüştür. Deniz ekonomisi ve deniz çevresinin korunması için finansal desteği araştıran He Dan (2021), mavi finans ve ilgili finansal ürünleri geliştirilmesi gereken ana alanlar olarak öne çıkarmıştır. Deng Yu (2023), yurt içi ve yurt dışı mavi finansın gelişimini ve uygulamalarını gözden geçirip özetlemiş ve daha da gelişmesi için şu önerilerde bulunmuştur: mavi finansın gelişim hedeflerini ve ana görevlerini netleştirmek, mavi finans için profesyonel departmanlar veya uzman kurumlar kurmak, mavi finans yatırım ve finansman modellerinde yenilikleri hızlandırmak ve uluslararası iş birliğini derinleştirmek. Keen vd., (2018), mavi finansın sürdürülebilir mavi ekonomi gelişimini teşvik etmek ve deniz ekosistemlerini korumak için gerekli olduğunu öne sürdüler. Wabnitz ve Blasiak (2019), mavi finansın pratik işlevlerine odaklanarak, uluslararası yatırımcılardan fon topladığını ve bunları okyanusla ilgili projelere yatırdığını belirtmiştir. Chen Lingxiang (2022), mavi tahvillerin yeşil tahvil piyasasının segmentasyonunu ve iyileştirilmesini teşvik ettiğini, yerel borç yapılarını optimize ettiğini ve karbon nötrlüğü hedefine ulaşılmasına yardımcı olduğunu belirtti. Guangdong-Hong Kong-Makao Büyük Körfez Bölgesi’nin kalkınma avantajlarını göz önünde bulunduran Meng Fanchen (2023), güçlerin koordinasyonu, kuralların iyileştirilmesi, konuların geliştirilmesi, araçların yenilenmesi, düşünce kuruluşlarının kurulması ve risklerin önlenmesi gibi önlemler yoluyla bölgede mavi bir finansal sistem kurulabileceğini önermiştir. Chen Tingting (2022), mavi finansal sistemin kurulmasının mavi ekonomiyi daha da teşvik edebileceğini ve deniz ekonomisinin yüksek kaliteli gelişimini destekleyebileceğini belirtti. Cheng Baozhi (2023), mavi finansmanı, denizcilik endüstrisinin yapısal olarak uyarlanmasında ve dönüşümünde sermayenin rolünü yönlendirebilecek çeşitlendirilmiş finansman kanalları, risk kontrol araçları ve finansal ürünler içeren açık bir finansal sistem

olarak tanımlamıştır. Örneğin, sermaye piyasasında yenilikçi bir yatırım aracı olan mavi tahviller, denizcilik üretim faktörlerinin dağılımını optimize edebilir ve denizcilikle ilgili işletmelerin finansman kısıtlamalarını aşabilir. Yeşil finans gibi, mavi finans da “kaynak tahsisi” işlevini yerine getirebilir ve sermaye odaklı finansal kaynakları, mavi kredi, tahvil ve fonlar gibi ürünler aracılığıyla mavi projelere aktarabilir. (Deng, 2023)

Tablo 1. Sürdürülebilir Gelişme Hedefleri 14 (SDG 14) Hedef ve Gösterge

Amaç	Hedef
14.1	2025 yılına kadar, deniz çöprü ve besin kirliliği dâhil olmak üzere, özellikle karadan kaynaklanan her türlü deniz kirliliğini önlemek ve önemli ölçüde azaltmak.
14.2	2020 yılına kadar, deniz ve kıyı ekosistemlerini sürdürülebilir bir şekilde yönetmek ve korumak, bunların dayanıklılığını güçlendirmek de dâhil olmak üzere önemli olumsuz etkileri önlemek ve sağlıklı ve verimli okyanuslar elde etmek için bunların restorasyonu için önlemler almak.
14.3	Tüm düzeylerde bilimsel iş birliğinin güçlendirilmesi yoluyla okyanusların asitlenmesinin etkilerini en aza indirmek ve ele almak.
14.4	2020 yılına kadar, balık stoklarını mümkün olan en kısa sürede, en azından biyolojik özelliklerine göre belirlenen maksimum sürdürülebilir verimi sağlayabilecek seviyelere geri getirmek için, avlanmayı etkin bir şekilde düzenlemek ve aşırı avlanma, yasadışı, bildirilmemiş ve düzenlenmemiş avlanma ve yıkıcı avlanma uygulamalarına son vermek ve bilimsel temelli yönetim planları uygulamak.
14.5	2020 yılına kadar, ulusal ve uluslararası hukukla uyumlu olarak ve mevcut en iyi bilimsel bilgilere dayanarak, kıyı ve deniz alanlarının en az %10'unu korumak.
14.6	2020 yılına kadar, aşırı kapasite ve aşırı avlanmaya katkıda bulunan belirli balıkçılık sübvansiyonlarını yasaklamak ve IUU balıkçılığına katkıda bulunan sübvansiyonları ortadan kaldırmak ve yeni bu tür sübvansiyonları uygulamaktan kaçınmak, gelişmekte olan ve en az gelişmiş ülkeler için uygun ve etkili özel ve farklı muamelenin DTÖ balıkçılık sübvansiyonları müzakerelerinin ayrılmaz bir parçası olması gerektiğini kabul etmek.
14.7	2030 yılına kadar, balıkçılık, su ürünleri yetiştiriciliği ve turizmin sürdürülebilir yönetimi de dâhil olmak üzere, deniz kaynaklarının sürdürülebilir kullanımından SIDS ve LDC'lere sağlanan ekonomik faydaları artırmak.
14.A	Bilimsel bilgiyi artırmak, araştırma kapasitesini geliştirmek ve deniz teknolojisini aktarmak, IOC'nin deniz teknolojisi aktarımı ile ilgili kriter ve kılavuzlarını dikkate alarak okyanus sağlığını iyileştirmek ve deniz biyoçeşitliliğinin gelişmekte olan ülkelerin, özellikle SIDS ve LDC'lerin kalkınmasına katkısını artırmak.
14.B	Küçük ölçekli zanaatkâr balıkçılara deniz kaynaklarına ve pazarlara erişim imkânı sağlamak
14.C	Okyanusların ve kaynaklarının korunması ve sürdürülebilir kullanımını, UNCLOS'ta yansıtıldığı şekilde uluslararası hukuku uygulayarak geliştirmek. UNCLOS, The Future We Want'ın 158. paragrafında hatırlatıldığı gibi, okyanusların ve kaynaklarının korunması ve sürdürülebilir kullanımı için yasal çerçeveyi sağlar.

Kaynak: Wanta vd., 2023

Tablo 2. Sermaye ve Yatırım Türü

Sermaye Türleri ve Kaynakları	
Doğal Sermaye	Ekosistem hizmetleri, doğal altyapı
Emtia	Balıkçılık, su ürünleri yetiştiriciliği, deniz biyolojik araştırmaları
Deniz ve kıyı geliştirme	Doğa temelli altyapı, kıyı ve deniz ekoturizmi, deniz taşımacılığı, yenilenebilir atık yönetimi
Yatırım Modelleri	
Sadece darbeye dayalı modeller	Hibeler, kurumsal sosyal sorumluluk yatırımı
Borç modelleri	Mikrofinans kredisi, döner kredi fonu, banka kredileri, koruma etki tahvilleri, proje tahvilleri, devlet tahvilleri
Hibrit modeller	Koruma güven fonları, karbon kredisi programları, borç takasları
Özsermaye modelleri	Etki yatırımcılığı, tohum finansmanı, kitle yatırım

Kaynak: FOA, 2020

Friends of Ocean Action (2020), mavi finansman alanında yaygın olarak uygulanan sermaye ve yatırım modellerini özetlemektedir (Tablo 2). Mavi Finans uygulamaları fenomeni ve sürdürülebilir okyanus temelli kalkınma için fırsatlar ve zorluklar hakkında hala yeterli literatür bulunmamaktadır. Birçok çalışma, özel finansörleri okyanus sürdürülebilirliğini finanse etmeye teşvik etmenin yüksek öncelikli bir konu olduğunu kabul etmektedir. Ancak, özel sektörün katılımını ve kamu-özel sektör ortaklıklarını teşvik eden uluslararası veya ulusal düzeyde kabul görmüş finansman mekanizmaları bulunmamaktadır (Shiiba vd., 2021).

90

SONUÇ

Okyanuslara dayalı üretken faaliyetler ekonomi için temel öneme sahiptir. Ancak, ekonomik faaliyetlerin kıyı ve deniz ekosistemleri üzerinde yarattığı olumsuz etkiler, sadece ekonomik verimliliği değil, aynı zamanda doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımını da kapsayan bir yaklaşım gerektirmektedir. Bu yaklaşım, okyanuslardan elde edilen üretken faaliyetlerin dayandığı ekosistem hizmetlerinin sürekli olarak sağlanmasını garanti etmelidir. Mavi ekonomiye geçiş için yatırımlar gerekecektir. Mavi finans, sürdürülebilir okyanus ekonomisine yatırılacak finansman stratejileri ve kaynaklarını içerir. Yatırımların ve finansman kaynaklarının artırılması ve çeşitlendirilmesi, Mavi ekonomiye geçiş için temel öneme sahiptir. Ancak, bu yatırımların sektörler üzerinde olumsuz etkiler yaratmasını önlemek için, yatırımcılar desteklenen projelerin sürdürülebilirliğini garanti altına almak amacıyla kurumlar tarafından belirlenen ilkelere uymak zorundadır. Mavi finans, sürdürülebilir deniz kaynakları yönetimi çabalarının önemli bir bileşeni olarak ortaya çıkmaktadır. Yenilikçi finansman mekanizmalarının, uyarlanabilir yönetim uygulamalarının ve güçlü paydaş katılımının başarılı bir şekilde uygulanması, deniz ekosistemlerinin dayanıklılığını önemli ölçüde artırabilir.

KAYNAKÇA

- Althaleet, F., Fajar Rahayu, T. S., Hera, H., Akhirati, A. F., Pingki, P., Nura, N., & Andreana, A. G. (2021). Incorporating Blue Bonds as a funding alternative for a sustainable development project. *International Journal of Research in Business and Social Science*, 10(5), 129-134. <https://doi.org/10.20525/ijrbs.v10i5.1310>
- Baietti, A. (2012). Green Infrastructure Finance: Leading Initiatives and Research. World Bank Publications.
- Benzaken, D., Voyer, M., Pouponneau, A. ve Hanich, Q. (2022). Good governance for sustainable blue economy in small islands: Lessons learned from the Seychelles experience. *Frontiers in Political Science*, 4, 1040318. <https://doi.org/10.3389/fpos.2022.1040318>
- Bosmans, P., de Mariz, F. (2023). The Blue Bond Market: A Catalyst for Ocean and Water Financing. *Journal of Risk and Financial Management*, 16(3), 184. <https://doi.org/10.3390/jrfm16030184>
- Chen, L. (2022). Development status, Existing problems and suggestions of blue Bonds. *Journal of Chinese Market*, (7), 46-48. DOI : 10.13939/j.cnki.zgsc.2022.17.046.
- Chen, T. (2022). Analysis of blue finance path supporting high-quality development of marine economy: from the perspective of Fujian Province. *Journal of Fujian Finance*, (7), 19-25.
- Cheng, B. (2023). International process and practice of blue finance development in China. *The economic community* 6, 34-43.
- Dale, A. P., Vella, K., Gooch, M., Potts, R., Pressey, R. L., Brodie, J., & Eberhard, R. (2018). Avoiding Implementation Failure in Catchment Landscapes: A Case Study in Governance of the Great Barrier Reef. *Environmental Management*, 62(1), 70-81. <https://doi.org/10.1007/s00267-017-0932-2>
- de Mariz, F ve Savoia, J. R. (2018). Financial Innovation with a Social Purpose: The Growth of Social Impact Bonds. In book: Research Handbook of Investing in the Triple Bottom Line Available online: <https://papers.ssrn.com/abstract=3306818>
- Deng, Y. (2023). Development process, practical experience and countermeasures of blue finance. *Exploration of Finance Theory*, 5, 13-20. <https://doi.org/10.16620/j.cnki.jrjy.2023.05.002>
- Deng, Y. (2023). Research on the development path of China's blue finance: International experience, local innovation and route design. *Southwest Finance*, 7, 26-39.
- Deschryver, P. ve de Mariz, F. (2020). What Future for the Green Bond Market? How Can Policymakers, Companies, and Investors Unlock the Potential of the Green Bond Market? *Journal of Risk and Financial Management*, 13(3), 61 <https://doi.org/10.3390/jrfm13030061>
- Eikeset, E.M., Mazzarella, A.B., Davíðsdóttir, B., Klinger, D.H., Levin, S.A., Rovenskaya, E. Ve Stenseth, N.C. (2018). What is blue growth? The semantics of Sustainable Development of marine environments. *Marine Policy*, 87, 177-179. <https://doi.org/10.1016/j.marpol.2017.10.019>
- FOA (2020) <https://www.weforum.org/friends-of-ocean-action> (Erişim Tarihi: 30.09.2025)
- He, D. (2021). Research on International practice of Blue Finance and its enlightenment to China. *Journal of Regional Finance Research*, 1, 34-41.

- Hu, J. ve Zhao, J. (2018). The strategic significance and basic path of financial support for marine economy in the new era. *Review of Economics and Management*, 34(5), 12-17. DOI: 10.13962/j.cnki.37- 1486/f.2018.05.002.
- ICMA. (2023). Bonds to Finance the Sustainable Blue Economy: A Practitioner's Guide; International Capital Market Association: Zürich, Switzerland, 2023.
- Keen, M.R., Schwarz, A.M. ve Wini-Simeon, L. (2018). Towards defining the Blue Economy: Practical lessons from pacific ocean governance. *Marine Policy*, 88, 333-341, <https://doi.org/10.1016-j.marpol.2017.03.002>
- Lillebø, A.I., Pita, C., Rodrigues, J.G., Ramos, S. Ve Villasante, S. (2017). How can marine ecosystem services support the Blue Growth agenda? *Marine Policy*, 81, 132-142. <https://doi.org/10.1016/j.marpol.2017.03.008>
- March, A., Evans, T., Laing, S. ve Raguain, J. (2024). Evaluating the World's First Sovereign Blue Bond: Lessons for Operationalising Blue Finance. *Commodities*, 3(2), 151-167. <https://doi.org/10.3390/commodities3020010>
- McFarland, B. J. (2021). Blue Bonds and Seascape Bonds. *Conservation of Tropical Coral Reefs*, 621-648. Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-57012-5_15
- Meng, F., Chen, W. ve Chen, J. (2023). Development advantages and implementation paths of blue finance in Guangdong-Hong Kong Macao Greater Bay Area. *Rural Finance Research*, 12, 55-64. <https://doi.org/10.16127/j.cnki.issn1003-1812.2023.12.006>.
- Ninawe, A. (2017). Blue Economy is the Economic Activities that Directly or Indirectly Take Place in the Ocean and Seas, Use Outputs, Goods and Services into Ocean and Land Based Activities. *Examines in Marine Biology & Oceanography*, 1(1). <https://doi.org/10.31031/eimbo.2017.01.000501>
- OECD. The Ocean Economy in 2030. Paris: OECD Publishing, 2016. 251p.
- Ohlson, J. A. (1995). Earnings, Book Values and Dividends in Security Valuation. *Contemporary Accounting Research*, 11(2), 661-687. <https://doi.org/10.1111/j.1911.-3846.1995.tb00461.x>
- Rebai, S., Azaiez, M. N., & Saidane, D. (2019). Towards Sustainable Finance Conceptualization. In *Corporate Social Responsibility, Ethics and Sustainable Prosperity* (pp. 363-386). World Scientific.
- Shiiba, N., Wu, H. H., Huang, M. C., & Tanaka, H. (2021). How Blue Financing Can Sustain Ocean Conservation And Development: A Proposed Conceptual Framework For Blue Financing Mechanism. *Marine Policy*, 139, 104575. <https://doi.org/10.1016/j.marpol.2021.104575>
- Sumaila, U. R., Walsh, M., Hoareau, K., Cox, A., Teh, L., Abdallah, P., Zhang, J. (2021). Financing A Sustainable Ocean Economy. *Nature Communications*, 12(1). <https://doi.org/10.1038/s41467-021-23168-y>
- UNCTAD. (2014). https://unctad.org/system/files/official-document/dom2015d1_en.pdf
- UNDESA. (2021). Promotion and Strengthening of Sustainable Ocean-Based Economies. 2021. Available online: https://sdgs.un.org/sites/default/files/2022-01/2014248-DESA-Oceans_Sustainable_final-WEB.pdf
- Wabnitz, C.C. ve Blasiak, R. (2019). The Rapidly Changing World of Ocean Finance. *Marine Policy*, 107, 103526. <https://doi.org/10.1016/j.marpol.2019.103526>

Wanta, D., Khomsiyah, K. Ve Gunawan, J. (2023). Blue Finance: Is this supporting SDG 14 Financing Gap. *INTERNATIONAL JOURNAL OF SOCIAL AND MANAGEMENT STUDIES (IJOSMAS)*, 4(1), 93-105. <https://doi.org/10.5555/ijosmas.v4i1.286>

WWF Baltic Ecoregion Program, 2015
https://wwfint.awsassets.panda.org/downloads/wwf_baltic_ecoregion_news_october_2015_1.pdf (Erişim Tarihi: 30.09.2025)